دریکذ شتن طاغی نعت منه او فقرا منسیا ای یجعل صاحبه مشغولا
به هو شیا فیغنیه الطاعة من الجوع والعری وهم القوت او مرضا مفسدا
ای للبدن لشدته او الدین للضعف والکسل الحاصل به او هرما مفندا
بالتخفیف من الافناد ای الموقع فی الفند الهرم محرکة اقصی الکبر وشدة
الشیخوخة هرم کفرح فهو هرم بکسر الراء وفی القاموس فند بالتحریک
الخرف وانکار العقل لهرم او مرض والخطاء فی القول والرای والکذب
کالافناد ولا تقول عجوز مفندة لانها لم تکن ذات رای ابدا وفنده تفنید
اکذبه وعجزه وخطاء رایه کافنده وفی الصراح فند دروغ وسست
رای افتاد دروغ کفتن وخرف شدن انتهی والظاهر ان المراد فی الحدیث
معنی الخرافة وضعف الرای فلا حاجة الی اعتبار تشبیه بالکاذب کما نقل
الطیبی قالوا للشیخ اذا هرم قد افند لانه یتکلم بالمخرف من الکلام عن
سنن صحة فشبه بالکاذب فی تخریفه وکذا قوله الفند فی الاصل
الکذب وافند تکلم بالفند لیس علی ما ینبغی فافهم او موتا مجهزا بالتخفیف
ایضا فی القاموس جهز علی الجریح کمنع واجهز اثبت قتله واسرعه وتمم علیه
وموت مجهز وجهیز سریع وفرس جهیز وفی الصراح جهاز خسته را کشتن
یقال اجهزه وعلیه فرس جهیز اسب سخت دونده والمراد الموت بغتة
بحیث لا یقدر علی التوبة وقوله او الدجال ای او ما ینتظر الا الدجال
لما ذکر النبی صلی الله علیه وسلم الشواغل المانعة عن العبادة والثبات
علی الاسلام وذکر منها الاحوال من الغناء والفقر والمرض والموت
وذکر الدجال الذی یکون فی آخر الزمان فانه ایضا بلا شاغل متزلزل
للانسان عن الاستقامة وقال انه شر غایب ینتظر فقوله ینتظر
صفة لغایب وشر مضاف الیه ای شر الاشیاء الغائبة التی ینتظر وجودها
ثم ذکر آخر الاواخر وهی الساعة وقال والساعة ادهی وامر وادهی افعل

افعل تفضیل من وهنة الداهیة والداهیة امر فظیع لا یهتدی لزواله
وامر ایضا افعل من مر یمر مرارة ضد الحلاوة قوله وما والاه ذکروا
فی توجیهه ثلثة اوجه احدها ان والاه من الولی بمعنی المحبة والمستکن
فی والاه بعد والبارز لما والمراد بما والاه الله ما احبه الله من
القرب والطاعات وثانیها انه من الولی بمعنی القرب والضمیر المستکن
للذکر والبارز لما او علی العکس ای ما قاربه وشابهه والمراد به ذکر خیر
یعنی من غیر ذکر الله وثالثها انه من الموالاة بمعنی المتابعة والمستکن
والبارز للذکر ای ما تابع الذکر ولازمه وکان من مقتضیات الذکر
من اتباع امره ونهیه تعالی وهذه الوجوه کلها انما یتم اذا ارید بالذکر
ذکر اسمه سبحانه واما اذا ارید به ما یشمل کل عمل خیر یعمل بنیة التقرب
فالطاعات والعبادات کلها داخلة فی الذکر فیمکن ان یراد بما والاه الاسباب
التی یتولها امر الذکر ویعین علیه من کفاف المعیشة والضروریات الاخر
او یکون المراد الذاکرین والتعبیر بما لارادة الصفة کما یقال فی تفسیر
امثال قوله تعالی والسماء وما بناها وما خلق الذکر والانثی او لانها
اعم ذوی العقل وغیرهم کما قال ابن الحاجب فافهم وقوله وعالم او
متعلم هکذا فی اکثر الروایات والظاهر النصب کما فی سنن ابن ماجة
مع انه الی الواو وباوه مکروه لانه عطف علی ذکر الله وهو منصوب علی
الاستثناء من کلام الموجب وقد یرفع للاذکر الله ایضا بناء علی المعنی
ای لا یحمد الا ذکر الله وعالم او متعلم قوله ما سقی کافرا منها شربة وفی
نسخ المصابیح شربة ماء قوله لا تتخذوا الضیعة بالفتح حرفة الرجل وصناعته
وتجارته والمراد النهی عن التوغل من اتخاذها فتلهو عن ذکر الله وفی مجمع
البحار هی البساتین والمزرعة والقریة لان فی اخذه یحصل الحرص علی
طلب الزیادة یقال رجل مصنع کثیر الصنعة وفی الحدیث عاقسا الارواح

خرم

Copyright © King Saud University